

Religie, vărsare de sânge și trădare: cum a sfâșiat Războiul de Treizeci de Ani Europa

Bătălia de la Wittstock, 1636. (1698). Colecția Wellcome, articolul nr. 43023i. Domeniu public. Sursa: <https://wellcomecollection.org/works/ttqf77fd/images?id=zf6uznjn>

Războiul de Treizeci de Ani a fost un conflict care a cuprins Europa din 1618 până în 1648. Este adesea amintită ca o perioadă brutală și transformatoare a istoriei, alimentată de fervoare religioasă, ambiție politică și tulburări sociale.

A remodelat peisajul politic al continentului și a lăsat un impact de durată asupra normelor sale culturale și sociale.

Care au fost cauzele Războiului de Treizeci de Ani?

Reforma religioasă, inițiată de [Martin Luther](#) în 1517, a fracturat peisajul creștin cândva unificat, punându-i pe catolici împotriva protestanților și ducând la o serie de conflicte religioase.

La începutul secolului al XVII-lea, Sfântul Imperiu Roman, un mozaic de teritorii din Europa Centrală, a devenit un focar de conflicte religioase, cu Habsburgii, catolici convinși, căutând să-și consolideze puterea asupra statelor germane predominant protestante.

Scânteia imediată a războiului a venit în 1618 odată cu [Defenestrarea Praga](#), un act de rebeliune al nobililor protestanți împotriva autorităților catolice habsburgice din Boemia.

Acest eveniment a escaladat într-un conflict mai larg, deoarece alte puteri europene, căutând să-și promoveze propriile interese, au fost atrase în luptă.

Spania, aliniată cu Habsburgii, a căutat să-și mențină dominația în Europa, în timp ce Franța, deși catolică, a sprijinit forțele protestante pentru a contracara influența habsburgică.

Suedia și Danemarca, ambele națiuni protestante, au intrat și ele în conflict, încercând să-și afirme puterea în regiune.

Peisajul politic al Europei la acea vreme era o rețea complexă de alianțe și rivalități, cu ambiții dinastice care aveau adesea prioritate față de afilierile religioase.

În cele din urmă, războiul a fost o luptă pentru controlul teritorial și supremația politică.

Soldați care se înarmează. (mijlocul anilor 1630). Institutul de Artă Mineapolis, Nr. 88.2. Domeniu public. Sursa: <https://collections.artsmia.org/art/3710/soldiers-arming-themselves-jacob-duck>

Faza 1: Boemia

Războiul de Treizeci de Ani s-a desfășurat în patru faze majore, fiecare marcată de schimbarea alianței și schimbarea fronturilor de luptă.

Faza boemă (1618-1625) a început cu Defenestrarea Pragai și a văzut Habsburgii catolici ciocnindu-se cu nobilimea protestantă boemă.

Habsburgii au ieșit victorioși în bătălia de la Muntele Alb din 1620, reafirmându-și controlul asupra Boemiei prin zdrobirea rebelilor boemi și consolidarea controlului lor asupra regiunii.

Faza 2: Danemarca

Faza daneză (1625-1629) l-a văzut pe regele Christian al IV-lea al Danemarcei, un luteran, intrând în război pentru a sprijini interesele protestante și pentru a opri expansiunea habsburgică.

Cu toate acestea, forțele catolice, conduse de formidabilul general Albrecht von Wallenstein, au câștigat bătălia de la Podul Dessau în 1626, învingând forțele protestante, care erau conduse de Ernst von Mansfeld.

Acest lucru a dus la Pacea de la Lübeck în 1629, care a forțat Danemarca să se retragă din conflict.

Faza 3: Suedia

Faza suedeză (1630-1635) a introdus un nou campion protestant, regele Gustavus Adolphus al Suediei, ale cărui inovații militare și victorii decisive au întors cursul războiului în favoarea protestanților.

În bătălia de la Breitenfeld din 1631, regele Gustavus Adolphus a folosit tactici inovatoare pentru a învinge armata Ligii Catolice.

Cu toate acestea, moartea lui Gustavus Adolphus în 1632 în bătălia de la Lützen a fost o lovitură majoră pentru forțele protestante, deși au reușit să revendice victoria în bătălie.

Conflictul a continuat să facă ravagii, bătălia de la Nördlingen din 1634 marcând o victorie catolică majoră, care a dus la semnarea Păcii de la Praga în 1635.

Din păcate, acest tratat nu a reușit să pună capăt ostilităților.

Faza 4: Franța

Faza finală, Faza Franceză (1635-1648), a văzut Franța, sub cardinalul Richelieu, intrând în război direct împotriva Habsburgilor, în ciuda faptului că era o țară catolică.

Implicarea Franței a fost determinată de motive politice mai degrabă decât religioase, cu scopul de a slăbi dominația habsburgică în Europa.

Această fază a fost caracterizată de devastarea pe scară largă, pe măsură ce armatele au străbătut continentul, iar conflictul a devenit un război cu adevărat european.

Faza franceză a războiului a văzut bătălia de la Rocroi în 1643, unde forțele franceze conduse de ducele de Enghien au învins decisiv armata spaniolă. Acest lucru a semnalat declinul dominației militare spaniole în Europa.

Impactul sângeros al războiului asupra Europei

Distrugerea necruțătoare a războiului și mișcarea armatelor pe continent au dus la foamete, boli și moarte pe scară largă.

Estimările sugerează că Sfântul Imperiu Roman a pierdut între 25% și 40% din populația sa, unele regiuni înregistrând pierderi și mai mari.

Războiul a exacerbât răspândirea unor boli precum ciuma și tifosul, decimând și mai mult populația.

Agricultura, coloana vertebrală a economiei, a fost grav perturbată, deoarece câmpurile au fost călcate în picioare, culturile au fost arse, iar animalele au fost sacrificate sau furate de armatele care treceau.

Rutele comerciale au fost întrerupte, ceea ce a dus la un declin al comerțului și la sărăcirea multor centre urbane.

Costul războiului, finanțat prin impozite și împrumuturi grele, a lăsat multe state și principate în pragul falimentului.

Distrugerea pe scară largă și pierderea de vieți omenești a erodat structurile sociale tradiționale, ceea ce a dus la creșterea mobilității sociale în unele zone, dar și la o mai mare tulburare socială.

Conflictul a adâncit diviziunile religioase și ura, care au persistat mult timp după sfârșitul războiului.

În plus, războiul a contribuit la declinul feudalismului și la ascensiunea statelor absolutiste, deoarece conducătorii au centralizat puterea în eforturile lor de a reconstrui și de a afirma controlul asupra teritoriilor lor devastate.

Callot, J. Mizeriile războiului Les misères et les malheurs de la guerre. nr. 7, Soldați care jefuiesc și ard un sat / Callot inv. et fec. ,

Cum s-a încheiat în cele din urmă Războiul de Treizeci de Ani

Pacea de la Westfalia, o serie de tratate semnate în 1648, a pus capăt Războiului de Treizeci de Ani și a marcat un punct de cotitură în istoria europeană.

Negocierile au avut loc în orașele Münster și Osnabrück din Sfântul Imperiu Roman, implicând reprezentanți ai diferitelor state europene.

Tratatele de pace, cunoscute colectiv sub numele de Pacea de la Westfalia, au constat în trei acorduri principale:

- Pacea de la Münster între Imperiul Spaniol și Republica Olandeză
- Tratatul de la Münster dintre Sfântul Imperiu Roman și Franța
- și Tratatul de la Osnabrück dintre Sfântul Imperiu Roman și Suedia

Unul dintre cele mai semnificative rezultate ale Păcii de la Westfalia a fost recunoașterea principiului suveranității statului.

Tratatele au afirmat dreptul fiecărui stat de a-și governa propriile afaceri fără interferențe externe, punând bazele sistemului modern de state-națiune.

Pacea de la Westfalia a redesenat, de asemenea, harta politică a Europei, cu ajustări teritoriale care au schimbat balanța de putere.

Franța a câștigat teritorii în Alsacia, Suedia a achiziționat părți din Pomerania și alte zone, iar Republica Olandeză a fost recunoscută oficial ca independentă de Spania.

Din punct de vedere religios, Pacea din Westfalia a întărit principiul cuius regio, eius religio (religia regelui este religia statului), permițând conducătorilor să stabilească religia oficială a teritoriilor lor.

Această prevedere a extins recunoașterea legală a calvinismului alături de luteranism și catolicism, contribuind la stabilirea pluralismului religios în Europa.

Pacea de la Westfalia este adesea citată ca începutul ordinii internaționale moderne, deoarece a stabilit norme și principii care continuă să influențeze desfășurarea relațiilor internaționale, inclusiv conceptele de suveranitate statală, neamestec și imunitate diplomatică.